

Uniwersytet Bielsko-Bialski

LABORATORIUM

Obliczeń Równoległych i Systemów Rozproszonych

Sprawozdanie nr 6

Użycie i zarządzanie wątkami

GRUPA: 2B / SEMESTR: 5 / ROK: 3

Igor Gawłowicz / 59096

Cel ćwiczenia

Eksperymentalna analiza wydajności i zachowania procesów oraz wątków w systemie operacyjnym. Celem jest zrozumienie różnic pomiędzy nimi, sposobu zarządzania nimi, komunikacji oraz ocena ich efektywności w kontekście współbieżności.

Porównanie procesów i wątków: Zbadanie różnic między procesami a wątkami, ich zarządzanie przez system operacyjny oraz wpływ na wydajność systemu.

Przeprowadzenie testów wydajnościowych: Ocena czasu wykonywania dla określonych zadań przez procesy i wątki w zależności od rozmiaru danych wejściowych.

Przebieg ćwiczenia

Proces jako pewna instancja programu, w trakcie wykonania, ze swej natury w każdym systemie operacyjnym wyróżniają:

- prawa własności zasobu a jednym z fundamentalnych zadań systemu jest ochrona przed jednoczesnym dostępem;
- szeregowanie i wykonanie procesów odbywa się z poziomu systemu operacyjnego.

W odróżnieniu od procesu, wątek stanowi podzbiór przestrzeni adresowej procesu, współdzielący jego stan i zasoby (również deskryptory plików) – aczkolwiek nie dziedziczy stosu procesu (stack).

Dzięki temu komunikacja między wątkowa nie wymaga użycia systemowych mechanizmów inter-process communication a przełączanie kontekstu (context switch) jest niewspółmiernie szybsze niż w przypadku procesu.

Ponieważ jest uzupełnieniem API systemowego, wymagana jest jawna konsolidacja z libpthread.so (albo libpthread.a)

gcc -Wall .c -o -lpthread

Podobnie jak każdemu procesowi w chwili jego tworzenia przypisywane jest unikalne

pid_t id; tak też i wątkowi

pthread_t id;

Wątek może pobrać swój identyfikator wywołaniem

#include <pthread.h>

pthread_t pthread_self(void);

Wątek tworzony jest wywołaniem funkcji **pthread_create()**

Zakończenie wątku może nastąpić z czterech przyczyn:

- zwrócenie sterowania z wątku (wywołanie return, exit(), _exit());
- wywołanie z wątku nadrzędnego (macierzystego);
- z innego wątku wywołaniem

#include <pthread.h>

int pthread_cancel(pthread_t tid);

- Przedstawimy teraz prosty przykład tego co się stanie jeśli uruchomimy jednocześnie proces i wątek, żeby działały równocześnie

[illegible]

[illegible]

Po pierwszym uruchomieniu programu konsola zacięła się przez zbyt dużą ilość znaków pojawiających się w każdej chwili dlatego ustawiłem limit na 1000 iteracji, co przedstawiło już wystarczająco długi wynik. W każdym razie możemy zauważyć, że wątek pomimo tego że działa równocześnie działa w zupełnie innym i niekontrolowanym tempie, przez co wynik jest bardzo chaotyczny i losowy.

Przygotujemy teraz program, którego proces utworzy tyle wątków ile podanych będzie w linii wywołania programu.

```
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <pthread.h>

void* hello( void *n )
{
    printf("PID[%ld] ...jestem wątkiem #%ld! TID[%d]\n",
        (long) getpid(), (long)n, (int) pthread_self() );
    pthread_exit( NULL );
}

int main( int argc, char *argv[] )
{
    pthread_t tid;
    int rc;
    long i,n;
    void* hello( void* );
    if( argc>1 )
    {
        sscanf( argv[1], "%ld", &n );
        for( i=0; i<n; i++ )
        {
            printf( "PID[%ld] tworzy wątek, ...#%ld...\n",
                (long) getpid(), (i+1) );
            rc = pthread_create( &tid, NULL, hello, (void *) (i+1) );
            if( rc )
            {
                perror( "!!!!...błąd pthread_create()..." );
                exit(rc);
            }
        }
    }
    else
    {
        printf( "!!!!... wywołanie powinno mieć postać: %s %s\n", argv[0], "
```

```

<ilość_wątków>" );
}

pthread_exit( NULL );
}

```

Początkowo wywołałem program bez podania parametrów więc program zwrócił nam

```

$ ./hello
!!!... wywołanie powinno mieć postać: ./hello <ilość_wątków>

```

Jednak po podaniu parametru według instrukcji od razu otrzymamy

```

$ ./hello 5
PID[1131] tworzy wątek,...#1...
PID[1131] tworzy wątek,...#2...
PID[1131] tworzy wątek,...#3...
PID[1131] ...jestem wątkiem #1! TID[346195712]
PID[1131] ...jestem wątkiem #2! TID[337803008]
PID[1131] tworzy wątek,...#4...
PID[1131] ...jestem wątkiem #3! TID[329410304]
PID[1131] tworzy wątek,...#5...
PID[1131] ...jestem wątkiem #4! TID[321017600]
PID[1131] ...jestem wątkiem #5! TID[201324288]

```

Ponownie możemy zauważyć dość chaotyczną naturę wątków.

W kolejnym przykładzie prześlemy, z procesu głównego do wątku potomnego, tablicę liczbową a tam zostanie wyznaczona wartość średnia jej elementów

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <pthread.h>
#define n 10000
void* thread( void* array )
{
    int i;
    double sum,avg;
    for( i=0,sum=0.0;i<n;i++ )
    {
        sum += *( (double*)array+i );
    }
    avg = sum/n;
    printf( "wartość średnia: %16.10f\n",avg );
    return ( (void*)0 );
}

```

```

int main( void )
{
    int i;
    pthread_t tid;
    double x[n];
    // double *x;
    // x = (double*) calloc( size_t n, sizeof( double ) );
    // free( (void*)x );
    for( i=0;i<n;i++ )
    {
        *(x+i) = ((double)rand())/(RAND_MAX);
    }
    printf( "wysłałam dane do wątku...[%d]\n", (int)tid );
    pthread_create( &tid, NULL, thread, (void *)x );
    printf( "...czekam na wątek\n" );
    return 0;
}

```

Mamy tutaj dość ciekawy przypadek, gdyż program wykonuje się jednak wyniki nie są takie jakich się spodziewamy

```

$ ./table
wysłałam dane do wątku...[673161680]
...czekam na wątek

```

Możemy zauważyć, że dane zostały wysłane do wątku jednak nigdy nie zostały zwrócone ponieważ główny proces skończył się zanim doszło do finalizacji wątku.

Moglibyśmy rozwiązać ten problem poprzez użycie polecenia `sleep`, aczkolwiek nie jest to zalecane rozwiązanie, aby naprawić ten błąd powinniśmy użyć instrukcji `pthread_join()`, ale o tym już w następnym przykładzie.

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <pthread.h>

void *thread( void *arg )
{
    int i;
    printf( "...w wątku\n" ); fflush( stdout );
    for ( i=0;i<5;i++ )
    {
        printf("\t%3d s\n", (i+1) );
        fflush( stdout );
        sleep(1);
    }
    printf( "...i już koniec, zwracam sterowanie\n" );
}

```

```

    fflush( stdout );
    pthread_exit( NULL );
}

int main( void )
{
    pthread_t tid;
    int rc;
    void* thread( void* );
    rc = pthread_create( &tid, NULL, thread, NULL );
    if( rc )
    {
        perror( "!!!...pthread_create()..." );
        exit( 1 );
    }
    else
    {
        if( pthread_join ( tid, NULL ) )
        {
            perror( "!!!...pthread_join()..." );
            exit( 2 );
        }
    }
    return 0;
}

```

Tym razem w odróżnieniu od poprzedniego przykładu, główny proces poczekał na działający wątek.

```

$ ./join
...w wątku
    1 s
    2 s
    3 s
    4 s
    5 s
...i już koniec, zwracam sterowanie

```

Funkcja pthread_join(), ze swej natury, służy przyłączeniu jednego wątku co może stanowić pewnie problem jeżeli wątków będzie więcej.

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>
#include <pthread.h>
#include <limits.h>
#define T 10
#define N 100000
// #define N INT_MAX ...dla chcących sprawdzić wentylator

```

```

void *thread( void *n )
{
    int i;
    double sum;
    printf("...wątek %3ld startuje...\n", (long)n );
    fflush( stdout );
    for( i=0, sum=0.0; i<N; i++ )
    {
        sum += sin((double)i)*sin((double)i) +
               cos((double)i)*cos((double)i) - 1.0;
    }
    printf("...wątek %3ld zakończył...suma = %e\n", (long)n, sum );
    fflush( stdout );
    pthread_exit( NULL );
}

int main( void )
{
    pthread_t threads[T];
    int rc;
    long t;
    for( t=0; t<T; t++ )
    {
        rc = pthread_create( &threads[t], NULL, thread, (void *) (t+1) );
        if (rc)
        {
            perror( "!!!!...pthread_create()..." );
            exit( 1 );
        }
    }
    for( t=0; t<T; t++ )
    {
        rc = pthread_join( threads[t], NULL );
        if (rc){
            perror( "!!!!...pthread_join()..." );
            exit( 2 );
        }
    }
    pthread_exit(NULL);
}

```

Widzimy że pomimo tego że oczekujemy na każdy z wątków wynik wciąż jest dość chaotyczny

```

$ ./joins
...wątek 2 startuje...
...wątek 1 startuje...
...wątek 3 startuje...
...wątek 7 startuje...
...wątek 8 startuje...
...wątek 9 startuje...

```



```
...wątek 5 startuje...
...wątek 6 startuje...
...wątek 10 startuje...
...wątek 4 startuje...
...wątek 2 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 1 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 7 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 3 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 8 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 4 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 9 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 5 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 6 zakończył...suma = -1.311840e-12
...wątek 10 zakończył...suma = -1.311840e-12
```

Dzieje się tak ponieważ nie jesteśmy w stanie kontrolować tego w jakiej kolejności każdy z wątków rozpocznie pracę przez co wszystko się w dość losowej kolejności.

Jednym z kluczowych względów zastosowania wątków na gruncie współbieżności, prócz wymienionych na wstępie, są kwestie efektywności.

Aby dokonać takiej oceny napiszemy dwa programy, które uruchomią identyczną ilość procesów oraz wątków i porównamy czasy jakie zużyje na to system.

Cele określenia czasu wykonywania wykorzystamy komendę systemową `time` podaje ona oszacowanie czasu dla procesu, z podziałem na składowe

- **real**, w przybliżeniu jest to **real \approx user + sys**
jednak w przypadku systemów multi-tasking, dodatkowo pracujących przy dużym obciążeniu **real \gg user + sys**
- **user**, jest to czas kiedy CPU pozostawał w trybie user mode, a więc wykonywane były zakodowane instrukcje czy były wywołania funkcji bibliotecznych typu `printf()`, `malloc()`, `strlen()`, `fopen()`, i podobnych;
- **sys**, jest to czas kiedy CPU pozostawał w trybie kernel mode, a więc wystąpiły wywołania funkcji systemowych w rodzaju `open()`, `read()`, `write()`, `close()`, `wait()`, `exec()`, `fork()`, `exit()`, i podobnych.

Przykładowo:

```
$ time sleep 5
real 0m5.006s
user 0m0.000s
sys 0m0.004s
```

czyli uśpienie na 5 sekund zajęło de facto 5.006 sekundy, z czego na wywołania funkcji użytkownika wypadło 0 (bo ich nie było) a systemowych 4 milisekundy. Zauważmy, że pojawiły się też 2 milisekundy opóźnienia wynika z faktu, że nie jest to w końcu jedyny proces obsługiwany przez system.

Założmy że oba programy wywołają funkcję jak niżej

```

void* task( void* arg )
{
    double x;
    x = 1.0 + 1.0;
    return NULL;
}

```

Typ dla funkcji i parametru formalnego, wybrano tak aby uzyskać zgodność z pthread_create(), przy czym dla:

- procesów, będzie ona wykonywana przez potomka powołanego wywołaniem fork();
- wątków, będzie to po prostu funkcja wątku, zadana w wywołaniu pthread_create();

Dla pierwszego przykładu program będzie wyglądać następująco

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/wait.h>
#include <limits.h>

void* task( void* arg )
{
    double x;
    x = 1.0 + 1.0;
    return NULL;
}

int main( int argc, char** argv )
{
    unsigned long i,n;
    int status;
    pid_t pid;
    if( argc>1 )
    {
        if( sscanf( argv[1], "%lu", &n ) == 1 )
        {
            for( i=0; i<n; i++ )
            {
                switch( (int)(pid=fork()) )
                {
                    case -1: perror( "!!!!...fork()..." ); exit( 1 ); break;
                    case 0: task( NULL ); exit( 0 ); break;
                    default: waitpid( pid, &status, 0 );
                }
            }
        }
        else{ printf( "!!!!...błędny argument [%s] wywołania [%s]\n", argv[1], argv[0] ); }
    }
}

```

```

    else{ printf( "!.!.!.!... %s [ilość < ULONG_MAX=%lu]\n",argv[0],ULONG_MAX ); }
    return 0;
}

```

A drugi program wykorzystujący wątki

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <pthread.h>
#include <limits.h>

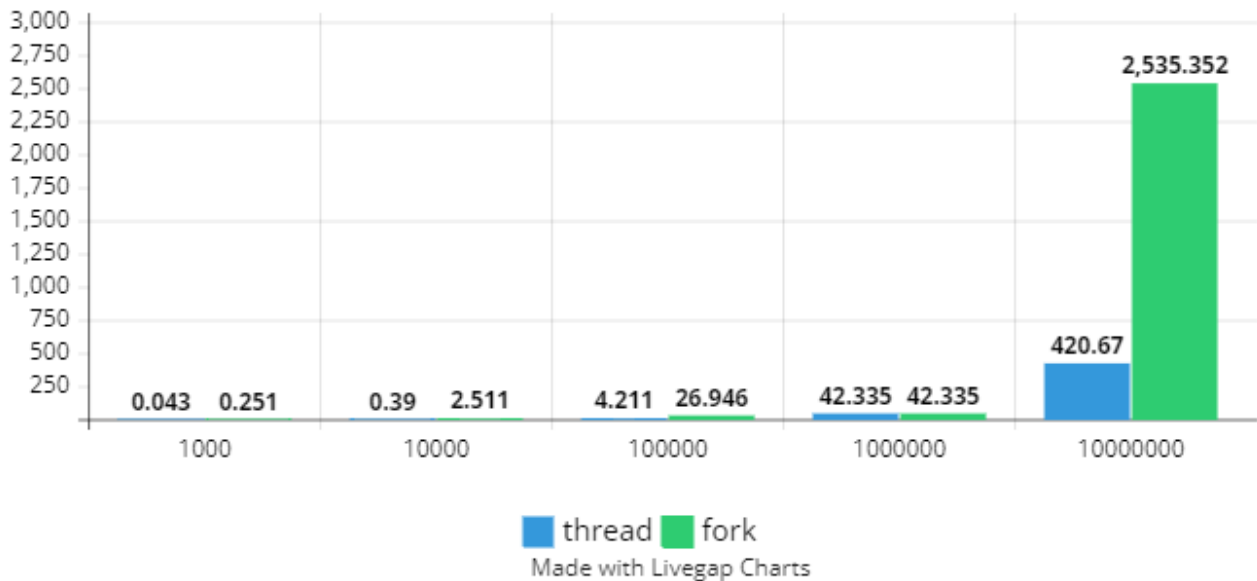
void* task( void* arg )
{
    double x;
    x = 1.0 + 1.0;
    return NULL;
}

int main( int argc,char** argv )
{
    unsigned long i,n;
    pthread_t tid;
    if( argc>1 )
    {
        if( sscanf( argv[1],"%lu",&n )==1 )
        {
            for( i=0;i<n;i++ )
            {
                if( pthread_create( &tid, NULL,task,NULL ) )
                {
                    perror( "!.!.!.!...fork()..." );
                    exit( 1 );
                }
            }
            pthread_join ( tid, NULL );
        }
    }
    else
    {
        printf( "!.!.!.!...błędny argument [%s] wywołania [%s]\n",argv[1],argv[0] );
    }
    else
    {
        printf( "!.!.!.!... %s [ilość < ULONG_MAX=%lu]\n",argv[0],ULONG_MAX );
    }
    return 0;
}

```

Thread vs Fork

Real time comparison

Wnioski

1. Wątki są lżejsze od procesów: Wątki współdzielą zasoby w ramach procesu, co prowadzi do mniejszego narzutu systemowego i szybszego przełączania kontekstu w porównaniu z procesami.
2. Komunikacja międzywątkowa bezpośrednia: Wątki mogą komunikować się bez konieczności używania mechanizmów inter-process communication, co przyspiesza ich współpracę w obrębie jednego procesu.
3. Wyższa wydajność wątków w przypadku wielu zadań: Testy wykazały, że wątki są szybsze od procesów, szczególnie przy wykonywaniu wielu zadań równocześnie. Jednak zarządzanie większą liczbą wątków wymaga ostrożności i może wpłynąć na wydajność systemu.
4. Synchronizacja jest kluczowa: Zarządzanie wieloma wątkami wymaga starannej synchronizacji, aby uniknąć problemów z dostępem do wspólnych zasobów, zakleszczeń czy błędów.
5. Optymalne zarządzanie wątkami: Przemyślane podejście do zarządzania i synchronizacji wątków może znacząco wpłynąć na wydajność, stabilność i zachowanie systemu w kontekście współbieżności.